

Cuprins

Abrevieri	7
Prefață	9
Capitolul I. Principiul disponibilității – conexiuni și limitări.....	11
Preambul	11
1.1. Sisteme procedurale privind rolul judecătorului – opțiunea legiitorului român	12
1.2. Sediul materiei privind rolul judecătorului în procesul civil	13
1.3. Principiul disponibilității – sediul materiei.....	15
1.4. Conținutul principiului disponibilității	16
1.5. Dreptul de a sesiza instanța și de a formula apărări.....	16
1.6. Dreptul de a exercita căile de atac sau de a achiesa la hotărâre	19
1.7. Dreptul de a solicita executarea silită a hotărârii judecătorești sau a altui titlu executoriu	20
1.8. Dreptul de a alege calea procesuală.....	21
1.9. Dreptul de a determina limitele cererilor și apărărilor	23
1.10. Dreptul de a exercita anumite acte de dispoziție	25
1.11. Alte drepturi de care părțile pot dispune	26
1.12. Rolul părților și al judecătorului în stabilirea stării de fapt deduse judecății. Deosebirea dintre pretenții (cereri) și apărări de ordine publică	27
1.13. Rolul judecătorului în calificarea juridică a cererilor și apărărilor – <i>iura novit curia</i>	33
1.14. Rolul judecătorului în propunerea probelor	39
1.15. Rolul judecătorului în stabilirea cadrului procesual subiectiv	41
1.16. Posibilitate <i>versus</i> obligație	41
1.17. Puterea de apreciere a judecătorului	43
Concluzii	45

Capitolul II. Prerogativele instanței referitoare la stabilirea corectă a calificării juridice. semnificația principiului <i>iura novit curia</i>	47
Preambul.....	47
2.1. Sediul materiei.....	48
2.2. Principiul <i>iura novit curia</i> în dreptul procesual civil german.....	49
2.3. Noțiunea de cauză și principiul <i>iura novit curia</i> în dreptul francez.....	58
2.4. Principiul <i>iura novit curia</i> în dreptul procesual civil român.....	64
2.5. Istoricul noțiunii de cauză a cererii de chemare în judecată.....	65
2.6. Controverse cu privire la posibilitatea schimbării cauzei, sub imperiul vechii reglementări.....	71
2.7. Soluția noului Cod de procedură civilă: restabilirea semnificației firești a principiului <i>iura novit curia</i>	76
2.8. Conținutul principiului <i>iura novit curia</i>	77
2.9. Corelarea dispozițiilor art. 22 alin. (1) cu cele ale alin. (4) al aceluiași articol NCPC.....	82
2.10. Schimbarea calificării juridice de către instanța judecătorească. Obligația de a califica corect și apărările formulate.....	85
2.11. Corelații cu principiul contradictorialității.....	90
2.12. Posibile confuzii între obiectul și cauza cererii de chemare în judecată.....	94
2.13. Aspecte noi cu privire la rolul judecătorului, din perspectiva adagiului <i>iura novit curia</i>	104
2.14. Dispozițiile art. 22 alin. (4) NCPC au caracter imperativ, acestea constituind o obligație, și nu o facultate pentru judecător, inclusiv în ceea ce privește aplicarea normelor supletive, în orice stadiu al procesului, dacă legea nu prevede altfel.....	107
2.14.1. Principiul <i>iura novit curia</i> vizează atât aplicarea normelor imperative, cât și a celor supletive, dacă părțile nu au derogat de la acestea.....	108

2.14.2. Modificarea cererii prin invocarea unui temei juridic nou	109
2.14.3. Invocarea dispozițiilor art. 22 alin. (4) NCPC în apel	110
2.14.4. Invocarea dispozițiilor art. 22 alin. (4) NCPC în recurs.....	113
2.14.5. Poate influența schimbarea calificării juridice în căile de atac normele de drept procesual civil aplicabile?.....	114
Concluzii	118

Capitolul III. Realizarea principiilor contradictorialității și dreptului la apărare.....

Preambul.....	121
---------------	-----

Secțiunea 1. Principiul contradictorialității.....

1.1. Sediul materiei.....	122
---------------------------	-----

1.2. Puterea de apreciere a instanței în ceea ce privește citarea părților. Măsuri de administrare judiciară <i>versus</i> dispoziții ce pot constitui obiect al căilor de atac	122
---	-----

1.3. Citarea părților în funcție de puterea de apreciere a instanței înlătură sau nu caracterul obligatoriu al suspendării în caz de lipsă nejustificată a părților?.....	128
---	-----

1.4. Comunicarea actelor de procedură.....	129
--	-----

1.5. Obligația de a pune în discuția părților, din oficiu, toate cererile, excepțiile și apărările care nu au fost soluționate în cursul cercetării procesului, în temeiul art. 390 NCPC. Principiul oralității. Exercițarea cu bună-credință a drepturilor procesuale. Sancțiuni	130
---	-----

1.6. Principiul continuității completului de judecată și pronunțarea asupra excepțiilor procesuale	138
--	-----

1.7. Puterea de apreciere a instanței de a invoca din oficiu excepții procesuale, apărări de fond și motive de ordine publică. Excepțiile procesuale și principiul <i>non reformatio in peius</i>	139
---	-----

1.8. Motivele vizând aplicarea tratatelor privind drepturile omului și regula <i>non omisso medio</i>	153
---	-----

1.9. Motivarea invocării din oficiu a excepțiilor procesuale, apărărilor de fond și motivelor de ordine publică și antepronunțarea.....	155
1.10. Apelul nemotivat. Motive ce trebuie puse în discuția părților de instanță din oficiu	157
1.11. Lipsa din practica a mențiunii privind punerea în discuție a unor chestiuni de fapt sau/și de drept, excepții, apărări de fond în cazul hotărârii date în lipsa părților	160
1.12. Hotărârea cuprinzând chestiuni ce nu au fost puse în discuția părților <i>versus</i> hotărârea nemotivată. Contestația în anulare pentru nemotivarea hotărârii. Încălcarea art. 6 par. 1 din Convenția europeană a drepturilor omului în cazul apelului soluționat prin hotărâre definitivă nemotivată.....	162
1.13. Nepronunțarea hotărârii în ședință publică în lipsa oricărei audiențe	169
1.14. Încercarea de împăcare a părților.....	172
Secțiunea a 2-a. Principiul dreptului la apărare	179
2.1. Sediul materiei.....	179
2.2. Sensul termenului	179
2.3. Principiul contradictorialității și cel al dreptului la apărare. Ordinea de soluționare a excepțiilor procesuale.....	180
2.4. Atribuțiile instanței în cazul mandatului verbal dat în fața ei de o persoană fizică unui mandatar neavocat.....	182
2.5. Limitele mandatului acordat avocatului. Nelegalitatea art. 126 alin. (3) din Statutul profesiei de avocat	185
2.6. Reprezentarea judiciară a părții care nu se poate apăra singură și nu este în situația de a solicita ajutor public judiciar sau reprezentarea judiciară împotriva voinței părții. Ajutorul public judiciar în materie civilă și puterea de apreciere a instanței.....	188
2.7. Câteva probleme legate de reducerea onorariului avocațial	191
Concluzii	194

Capitolul IV. Dezideratul aflării adevărului și rolul judecătorului în administrarea probelor	195
Preambul.....	195
4.1. Sediul materiei – prevederile legale relevante cuprinse în noul Cod de procedură civilă.....	198
4.2. Motivarea în fapt a pretențiilor și apărărilor formulate	201
4.3. Corelație cu principiul disponibilității	202
4.4. Obligația de alegare a faptelor litigioase, premisa indispensabilă a probațiunii	202
4.5. Obligația de a expune un punct de vedere propriu față de susținerile părții adverse	203
4.6. Obligația de a formula declarații sincere și complete cu privire la faptele relevante.....	204
4.7. Corelarea textelor	205
4.8. Ce constituie însă un fapt necontestat? Când se poate vorbi despre o „necontestare” a faptelor aleagate (susținute) de reclamant, spre exemplu?.....	205
4.9. Relevanța probatorie a faptelor necontestate	207
4.10. Clarificarea susținerilor părților	211
4.11. Dezbaterile cu privire la obiectul probațiunii	211
4.12. Scurte observații asupra succesiunii actelor procesuale la începutul cercetării procesului, din perspectiva încuviințării probatoriului	212
4.13. Necesitatea indicării precise a probelor solicitate.....	214
4.14. Corelații cu procedura regularizării.....	218
4.15. Încheierea de încuviințare a probelor.....	220
4.16. Neconcludența probei din perspectiva problemei de drept ridicate în speță	221
4.17. Evaluarea concluziei probei se raportează la un model juridic. Necesitatea pregătirii temeinice a cauzei din această perspectivă	222
4.18. Motivarea respingerii probei, premisă a exercitării controlului judiciar	224
4.19. Lămurirea temeinică a situației de fapt.....	225
4.20. Statuarea asupra admisibilității probei.....	226
4.21. Conduita instanței în cazul în care partea îndreptățită nu se opune administrării probei	227

4.22. Limitele obligației judecătorului de a pune în vedere părților drepturile și obligațiile ce le revin în proces.....	229
4.23. Principiul nemijlocirii.....	229
4.24. Ordinea administrării probelor.....	230
4.25. Recomandări privind ordinea administrării probelor.....	232
4.26. Aspecte particulare privind proba testimonială.....	233
4.27. Punerea în discuție a insuficienței probelor administrate.....	234
4.28. Sancțiunea în cazul nerespectării dispozițiilor art. 254 alin. (5) NCPC.....	236
4.29. Caz adițional de înlăturare a sancțiunii decăderii.....	238
4.30. Ordonarea din oficiu a probelor.....	239
4.31. Cum va proceda instanța în cazul în care partea învederează concludența unei probe propuse peste termen, solicitând instanței să-și exercite rolul activ și să înlătore astfel, mediat, decăderea care sancționează lipsa de diligență a părții [prin ipoteză, nu este incident niciunul dintre cazurile prevăzute de art. 254 alin. (2) NCPC]?	242
4.32. Încalcă exercitarea rolului activ principiul imparțialității instanței?.....	243
4.33. Nu se poate dispune din oficiu administrarea de probe în procedura regularizării.....	245
4.34. Corelații cu sancțiunea suspendării judecății în temeiul art. 242 alin. (1) NCPC.....	246
4.35. Inexistența unei sancțiuni nemijlocite pentru lipsa rolului activ în administrarea probelor	251
Concluzii	255
Capitolul V. Rolul judecătorului în crearea legii.....	257
Preambul.....	257
<i>Secțiunea 1. Interpretarea legii</i>	258
1.1. Sediul materiei.....	258
1.2. Premise.....	259
1.3. Puterea de apreciere a judecătorului – exemple de texte neclare din Codul de procedură civilă, care au generat o jurisprudență și o doctrină neunitare	261

1.3.1. Când judecătorul nu are o putere de apreciere, deși, aparent, textul de lege este unul permisiv în ceea ce-l privește	262
1.3.2. Situații în care judecătorul are o largă putere de apreciere.....	264
1.3.2.1. Regulă. Excepție <i>versus</i> regulă. Aplicație particulară	264
1.3.2.2. Aplicarea analogiei <i>versus</i> interpretarea teleologică	268
1.3.3. Când puterea de apreciere a judecătorului nu poate fi supusă controlului judiciar	280
1.3.4. Consecințele cenzurării pe calea controlului judiciar a puterii de apreciere a judecătorului. Norme de drept substanțial <i>versus</i> norme de drept procesual	282
1.3.5. Când judecătorul are puterea de a aprecia că poate să treacă peste voința legiuitorului național	283
1.3.6. Există un principiu călăuzitor în materie de interpretare a legii? Care este sursa interpretării neunitare?.....	289
<i>Secțiunea a 2-a. Unificarea practicii judiciare și schimbarea jurisprudenței</i>	291
Preambul	291
2.1. Recursul în interesul legii	294
2.1.1. Sediul materiei.....	294
2.1.2. Considerații istorice și de ansamblu	297
2.1.3. Condiții de admisibilitate	300
2.1.4. Efectele deciziei în interesul legii	309
2.2. Pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept.....	315
2.2.1. Sediul materiei.....	315
2.2.2. Considerații generale.....	318
2.2.3. Condiții de admisibilitate	321
2.2.4. Încheierea de sesizare.....	347
2.2.5. Efectele hotărâri prealabile.....	352

2.3. Unificarea practicii judiciare pe calea recursului în casație. Schimbarea jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție.....	355
2.4. Condițiile revirimentului jurisprudențial	360
2.5. Concluzii	367
Postfață.....	370
Bibliografie.....	373